

សារៈសំខាន់ក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍របស់ស្ត្រី

ដោយ៖ លោកស្រីបណ្ឌិត **បា វណ្ណី**

ប្រធាននាយកដ្ឋានធម្មសាស្ត្រ ចរិយាសាស្ត្រ និង យេនឌ័រ
នៃវិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម
នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ស្ត្រីបានដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការជួយអភិវឌ្ឍន៍សង្គមជាតិ មិនថានៅក្នុងគ្រួសារ សហគមន៍ ឬស្ថាប័ន សហគ្រាសនោះឡើយ ហើយក៏មានមានស្ត្រីជាច្រើនរូបដែលមានភាពក្លាហានក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន ដែលយើងអាចសង្កេតឃើញតាមរយៈសកម្មភាពនានាជាច្រើនរបស់ស្ត្រីទាំងក្នុងវិស័យរដ្ឋ ទាំងក្នុងវិស័យឯកជន។ ដូច្នេះមុននឹងលើកឡើងនូវទឡឹករណ៍នៃស្ត្រីជាច្រើនរូបដែលមានភាពក្លាហានក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍របស់ខ្លួន យើងគួរយល់នូវពាក្យគន្លឹះមួយចំនួនដូចជា **សារៈសំខាន់ ការចែករំលែក ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍** ជាមុនសិន។

. តាមវចនានុក្រមសម្តេចព្រះសង្ឃរាជជួន ណាត ពាក្យ «សារ និង សារៈ» មានន័យថា ខ្លឹម សេចក្តីខ្ជាប់ខ្ជួន មាំមួន រឹងប៉ឹង កម្លាំង អំណាច ក្លាហាន ផលប្រយោជន៍ អង្គអាចសេចក្តីពិត តម្លៃ ទ្រព្យ សម្បត្តិ របស់សុទ្ធាល។

ដូច្នេះ សារៈសំខាន់ គឺមានន័យថា មានប្រយោជន៍ និងមានតម្លៃ។

. ពាក្យ **ការចែករំលែក** ជាការឱ្យនូវអ្វីដែលយើងមាន យើងចេះ និងយើងធ្លាប់ធ្វើទៅកាន់អ្នកដទៃ ដោយចេតនានិងអចេតនា ហើយការឱ្យនេះ គឺធ្វើឡើងដោយចិត្តចង់ជួយ ចង់ឱ្យអ្នកដទៃបានល្អប្រសើរ។

យើងអាចចែករំលែកបានតាមរូបភាពច្រើនយ៉ាង ដូចជា ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ក្នុងជីវិត ការចែករំលែកចំណេះដឹងឬគំនិតយល់ឃើញនានា ដែលក្នុងនោះមានការបង្ហាញជាសកម្មភាពផ្ទាល់ ជារូបភាព ឬពាក្យពេជន៍ល្អៗជាដើម។ សូម្បីតែការឱ្យស្នាមញញឹម ឬការអរគុណ ក៏យើងអាចរាប់បញ្ចូលជាការចែករំលែកផងដែរ។ ជាទូទៅមនុស្សមានហេតុផលផ្សេងៗពីគ្នាក្នុងការចែករំលែកនេះ។ មូលហេតុសំខាន់នៃការចែករំលែក គឺចង់ជួយអ្នកដទៃជាមួយនឹងអ្វីដែលយើងគិតថាមានគុណតម្លៃនឹងជួយ និងចង់រក្សា ក៏ដូចជាបង្កើនទំនាក់ទំនងសង្គម «**បុគ្គលគ្រប់រូបគ្មាននរណាម្នាក់ក្លាយជាអ្នកក្រ ដោយសារការចែករំលែកចំណេះដឹងនិង**

បទពិសោធន៍នោះទេ កាន់តែចែកគឺកាន់តែមាន
កាន់តែចែកគឺកាន់តែបាន»។ ការចែករំលែកនឹង
ធ្វើឱ្យយើងជំងឺនិងខ្លាំងជាងអ្វីដែលយើងមាន
យើងកាន់តែចែករំលែកច្រើនប៉ុនណា យើងនឹង
កាន់តែទទួលនិងចេះបានច្រើនប៉ុននោះ។

**តើយើងនឹងទទួលបានអ្វីត្រឡប់មកវិញ
នៅពេលយើងចែករំលែក?**

ជាបទពិសោធន៍នៃការចែករំលែករបស់
នាងខ្ញុំកន្លងមក គឺទទួលបាននូវការអរគុណ
ទទួលបាននូវការសរសើរ ទទួលបាននូវការពេញ
ចិត្ត និងនៅពេលខ្លះក៏យើងទទួលបាននូវការ
រិះគន់ ផងដែរ។ ជាទូទៅ នាងខ្ញុំតែងតែ **សាទរ
ទទួលពាក្យរិះគន់ និងអបអរនូវពាក្យកោត
សរសើរ** ដ្បិតនាងខ្ញុំយល់ថា **ពាក្យរិះគន់ជាពាក្យ
ដែលចង្អុលបង្ហាញយើងនូវចំណុចខ្លះខាតឬ
ខុសឆ្គង ហើយដែលអាចឱ្យយើងដឹងនិងបំពេញ
ឬក៏កែតម្រូវនូវចំណុចខ្លះខាតឬកំហុសឆ្គងទាំង
នោះ ដែលនាំខ្លួនយើងទៅរកភាពល្អពេញលេញ
ភាពត្រូវ និងភាពជោគជ័យបន្ថែមទៀត។** ប៉ុន្តែក៏
មានមនុស្សមួយចំនួន មិនហ៊ានចែករំលែក
ចំណេះដឹងនោះដែរ ដែលប្រការនេះមិនមែន
ដោយសារតែភាពកំណាញ់នោះទេ គឺដោយសារ
តែខ្លាចពេលចែករំលែកទៅហើយ បែរជាទទួល
បាននូវការរិះគន់ នូវការចំអកមើលងាយទៅវិញ
ឬក៏ត្រូវគេចោទថាអួត ឬបានតែមាត់ជាដើម។
អ្នករិះគន់ (ដើម្បីស្ថាបនាក្លែងក្លាយ) ជាអ្នករារាំង
ការចែករំលែកចំណេះដឹង។ អ្នករារាំងការចែក
រំលែកចំណេះដឹង គឺជាអ្នកមិនជួយសង្គមជាតិ។
នាពេលបច្ចុប្បន្ន សង្គមខ្មែរត្រូវការអ្នកចែករំលែក

ចំណេះដឹងច្រើនជាងអ្នករិះគន់ តែយើងក៏មិន
ត្រូវចែករំលែករឿងមិនល្អទៅកាន់អ្នកដទៃដែរ
ដ្បិតវានឹងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ហើយអ្នក
ដទៃអាចនឹងធ្វើរឿងនោះមកលើខ្លួនយើងវិញ។
យើងត្រូវព្យាយាមតែចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទ
ពិសោធន៍តាមគ្រប់ទម្រង់រូបភាព តាមដែលអាច
ធ្វើទៅបាន»។ ការចែករំលែក គឺជាប្រភពនាំ
មនុស្សទៅរកសុខសន្តិភាព ភាពរីកចម្រើនសម្បូរ
សប្បាយ និងភាគរភាព។ បើគ្មានការចែករំលែក
ទេ ជីវិតច្បាស់ជាគ្មានន័យខ្លឹមសារអ្វីទាំងអស់។

. ពាក្យ **ចំណេះដឹង** (Knowledge) មាន
ន័យថា សេចក្តីចេះ ដំណើរចេះ ការចេះដឹង
ដែលមនុស្សមាន តាមរយៈការសិក្សានៅសាលា
ក៏ដូចជាតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ ពោលគឺជាទំហំ
ទិន្នន័យដែលមានក្នុងខួរក្បាលរបស់មនុស្ស
ដែលទទួលបានពីប្រភពផ្សេងៗដូចជា ការសិក្សា
ការស្រាវជ្រាវ និងអ្វីដែលជីវិតមនុស្សបានឆ្លង
កាត់។ ចំណេះដឹងកើតឡើងពីអ្វីដែលមនុស្ស
ធ្លាប់បានសិក្សាល្បឿយយល់ និងចងចាំរួចមកហើយ។
ចំណេះដឹងមានច្រើនប្រភេទណាស់ ដូចជា
ច្បាប់ នយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងវិស្វកម្ម ជាដើម។
បុគ្គលណាសិក្សាពីអ្វី បុគ្គលនោះច្បាស់ជាមាន
ចំណេះដឹងនិងជំនាញខាងមុខវិទ្យាដែលខ្លួន
សិក្សា ដែលចំណេះដឹងទាំងនោះមានទាំង
ជំនាញ (ដែលវាងវៃ ដែលចេះស្ទាត់ប្រាកដ ហើយ
ជាការងារចេះតាមៗ) មានទាំងទេពកោសល្យ
(ភាពប៉ិនប្រសប់ ភាពប្លែកពីគេ ដែលកើតចេញ
ពីការច្នៃប្រឌិតខ្លួនឯង)។ សូមចែកឱ្យដាច់រវាង
ចំណេះដឹង និង **បញ្ញា** ។ **បញ្ញា** ឬ **ប្រាជ្ញា**

(Intelligence) គឺជាសមត្ថភាពនៃការចងចាំ និងជាសមត្ថភាពនៃកាយលំ។ បើបុគ្គលព្យាយាមសញ្ជឹងគិតពិចារណា ស្វែងរកចម្លើយពីបញ្ហាអ្វីមួយដែលបុគ្គលនោះមិនធ្លាប់យល់ មិនធ្លាប់ឆ្លងកាត់ពីមុន ពេលនោះអ្នកកំពុងតែប្រើសមត្ថភាពខាងបញ្ញាដើម្បីយល់។ បញ្ញាកើតឡើងពេលបុគ្គលព្យាយាមយល់ និងចងចាំនូវអ្វីដែលអ្នកមិនទាន់យល់ និងអ្វីដែលអ្នកមិនធ្លាប់ចងចាំពីមុនមក។ បញ្ញានិងចំណេះដឹងជាសភាវៈ ដែលមានលក្ខណៈផ្សេងគ្នា តែមានដំណើរអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក។ បញ្ញាមិនមែនជាចំណេះដឹងតែបញ្ញាជាមាត់អភិវឌ្ឍចំណេះដឹង។ ចំណេះដឹងមិនមែនជាបញ្ញា តែចំណេះដឹងជាមាត់បង្កើនបញ្ញា។

. ពាក្យ **បទពិសោធន៍** គឺជាការជួបប្រទះការឆ្លងកាត់ ពោលគឺជាសកម្មភាពឬទង្វើដែលបុគ្គលម្នាក់ៗធ្លាប់ធ្វើនូវការងារណាមួយ។

ដូច្នោះសារៈសំខាន់ក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍នេះ មានន័យប្រយោជន៍ឬតម្លៃដែលយើងទទួលបានពីការផ្តល់ឱ្យនូវចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ដែលបុគ្គលម្នាក់ៗមានជូនដល់អ្នកមិនមាន ឬអ្នកខ្វះខាត ហើយតាមការសង្កេតរបស់នាងឪ មានស្ត្រីជាច្រើនដែលមានភាពក្លាហានក្នុងការចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ផងដែរដូចជា៖

. សម្តេចព្រះវររាជមាតាជាតិខ្មែរ សម្តេចមុនីនាថសីហនុ សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ប៊ុនរ៉ានីហ៊ុនសែន និងលោកជំទាវ បណ្ឌិត ពេជ្រ ចន្ទមុនី

ម៉ាណែត គឺលោកតែងតែចែករំលែកនូវចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ជីវិតដែលលោកមានដល់ប្រជារាស្ត្រក៏ដូចជាកូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយជារៀងរៀង។

. លោកជំទាវ**អ៊ឹង កន្តា**ជាវិជ្ជាមន្ត្រីកិច្ចការនារី បានចែករំលែកចំណេះដឹងស្តីពីស្ត្រីថា នៅឆ្នាំ២០២២ មន្ត្រីរាជការស្ត្រីមានចំនួន ៦៨២២នាក់ ដែលបានទទួលការពង្រឹងសមត្ថភាពលើចំណេះដឹង និងជំនាញផ្សេងៗ ទាំងនៅក្នុងប្រទេសនិងក្រៅប្រទេស។ លោកជំទាវបានបញ្ជាក់ថា៖ «ក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជា ស្ត្រីបានក្លាយជាកម្លាំងចលករ ដែលបានរួមចំណែកជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិនិងការអភិវឌ្ឍសង្គម ដែលមានកម្លាំងពលកម្មស្ត្រីប្រមាណ៨២ភាគរយ ហើយក្នុងនោះស្ត្រីប្រមាណ៦១ភាគរយជាម្ចាស់អាជីវកម្ម ឬអ្នកធ្វើធុរកិច្ច ជាអត្រាខ្ពស់ក្នុងតំបន់»។^១

. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២២ នៅបីទីតាំងផ្សេងគ្នា នៅខេត្តបាត់ដំបង ស្ទឹងត្រែង និងរតនៈគីរី តំណាងជាស្ត្រីមេដឹកនាំសហគមន៍នេសាទមកពីតំបន់នានាទូទាំងប្រទេសកម្ពុជារួមមាន មេគង្គ ទន្លេបី តំបន់ឆ្នេរ និងទន្លេសាប បានមកជួបជុំគ្នានៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ស្តីពី “លទ្ធភាពបង្កើតបណ្តាញស្ត្រីអ្នកដឹកនាំសហគមន៍នេសាទ” ដែលរៀបចំដោយអង្គការអុកស្វាម និងដៃគូរួមមាន៖ អង្គការសម្ព័ន្ធភាព

^១ តួនាទីស្ត្រីក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសង្គម មានចំនួនកាន់តែច្រើនដែលស្ត្រីជាច្រើនក្លាយជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុននៅកម្ពុជា ភ្នំពេញ ប៉ុស្តិ៍ (postkhmer.com)

ដើម្បីអភិរក្សធនធានជលផល (FACT) អង្គការ ភូមិខ្ញុំ (MVI) អង្គការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទភូមិភាគ ឦសាន្ត (NRD) អង្គការបណ្តាញការពារទន្លេ សេសាន ស្រែពក សេកុង(3SPN) និងអង្គការ សមាគមថែរក្សាបរិស្ថាន និងវប្បធម៌ (CEPA) ដែលតាមរយៈសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នេះ តំណាងគណៈកម្មការសហគមន៍នេសាទ ជា ពិសេសតំណាងស្ត្រី មកពីគ្រប់តំបន់ បានចែក រំលែកអំពីបទពិសោធន៍ កត្តាប្រឈមរបស់ពួក គេក្នុងកិច្ចការពារធនធានជលផល ដើម្បីធានានូវ និរន្តរភាពនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ និង ពិគ្រោះយោបល់អំពីភាពចាំបាច់ លទ្ធភាព និង ដំណើរការដើម្បីឈានទៅបង្កើតបណ្តាញភាព ជាអ្នកដឹកនាំស្ត្រីក្នុងវិស័យជលផល។^២

. នៅថ្ងៃទី២៦-២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ លោកជំទាវ **នួន នារតី** ប្រធាន គ.ក.ស.ក ខេត្ត កណ្តាល អភិបាលស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ក្រុម ប្រឹក្សាឃុំ និងជំនួយការឃុំជាស្ត្រី ព្រមទាំងមាន ការសម្របសម្រួល និងជាគ្រូបង្ហាញផ្ទាល់ ដោយក្រុមការងារជាស្ត្រីនៃមន្ទីរអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ខេត្តកណ្តាល ក្នុងឱកាសការបើកវគ្គបណ្តុះ បណ្តាលស្ត្រីពី “ការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ស្ត្រី ឆ្នើម ក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ ប្រកបដោយបរិយាបន្ន ” ដែលមានសមាសភាព ចូលរួមចំនួន២៨នាក់ /ស្រី២៦នាក់។ ក្នុងស្មារតី នៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះបានរំពឹងទុកខ្ពស់ថា អ្នកចូលរួមស្ត្រីនឹងអាចបណ្តុះបណ្តាលបន្តដល់

សហគមន៍ ក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំស្ត្រីឆ្នើមក្នុង វិស័យទឹកស្អាត និង អនាម័យ ក៏ដូចជាមាន សមត្ថភាព និងភាពអង្គអាចក្នុងការចូលរួមផ្តល់ មតិ ព្រមទាំងចូលរួមធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តនានា បង្កើនភាពក្លាហានចូលរួមផ្លាស់ប្តូរជាវិជ្ជមាននៃ ឥរិយាបថរបស់ស្ត្រី និងបុរស។^៣

. ថ្ងៃទី១៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៩ ក្រុមហ៊ុន Linda Keo Premium Brand Trading Co.,LTD ដែលជាក្រុមហ៊ុនឈានមុខមួយផ្នែកសេវាកម្ម តាមអនឡាញ បានរៀបចំសិក្ខាសាលាមួយស្តី អំពី «សិល្បៈក្នុងការនិយាយ ឆ្ពោះទៅកាន់ភាព ជោគជ័យកម្រិតកំពូល» ជូនដល់សមាជិកក្រុម របស់ ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងចែករំលែក បទពិសោធន៍ជូនជាមួយនិងវិស័យរកស៊ីតាម អនឡាញ។^៤

. ថ្ងៃទី១៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៧ លោក ជំទាវបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ភឿង សកុណា** រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ បានអញ្ជើញជា វាគ្មិនកិត្តិយស ធ្វើបាត់បង់ចែករំលែកចំណេះ ដឹងនិងបទពិសោធន៍ លើប្រធានបទស្តីពី “ការ អភិរក្សនិងការអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ជាតិនិងលក្ខណៈ សម្គាល់អត្តសញ្ញាណជាតិខ្មែរ” ដល់គ្រូនគរបាល ជាតិ មន្ត្រីនគរបាល និងនិស្សិត សិក្ខាកាម សិស្ស នគរបាល នៃបណ្ឌិត្យសភានគរបាលកម្ពុជា

^៣ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្ត្រីពី ការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំស្ត្រីឆ្នើម ក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យប្រកបដោយបរិយាបន្ន ក្រោម អធិបតីភាព គាំទ្រដោយអង្គការ WaterAid – ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (mrd.gov.kh)

^៤ <https://m.freshnewsasia.com/>

^២ <https://cambodia.oxfam.org/>

សរុបចំនួន៩១៥នាក់ បានចូលរួមស្តាប់។^៥

. ថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ស្ត្រីចែក
រំលែកដល់ស្ត្រីក្នុងការលុបបំបាត់អំពើហិង្សាលើ
ស្ត្រី ពេលគឺវាកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ បើ
ទោះបីជាស្ត្រីភាគច្រើនមិនមានភាពក្លាហានក្នុង
ការចែករំលែកចំណេះដឹងដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើ
ហិង្សាក៏ដោយ ក៏ការចែករំលែករបស់ស្ត្រីទៅកាន់
ស្ត្រីដូចគ្នានៅតែមានប្រសិទ្ធផលសំខាន់ការចែក
រំលែកដោយបុរស។ លោកស្រី សៀ សុផា ជា
ក្រុមប្រឹក្សាឃុំទទួលបន្ទុកកិច្ចការស្ត្រីនៅក្នុងឃុំ
ស្ទឹង បានមានប្រសាសន៍ថា កន្លងមកលោកស្រី
ធ្លាប់បានធ្វើការផ្សព្វផ្សាយដោយផ្ទាល់ទៅកាន់
ស្ត្រីនៅក្នុងមូលដ្ឋាន ដើម្បីឱ្យពួកគាត់បានយល់
ពីច្បាប់ ទម្រង់នៃការប្រព្រឹត្តិអំពើហិង្សា និង
ប្រាប់គាត់ពីអ្នកដែលអាចជួយគាត់បាន នៅ
ពេលកើតមានអំពើហិង្សា។^៦

. Learning Platform អនុញ្ញាតឱ្យអ្នករៀន
សូត្រ និងចែករំលែកចំណេះដឹងគ្នាទៅវិញទៅ
មក។ Learning Platform មានគោលបំណងក្លាយ
ជាវិបធានចល័តចែករំលែកចំណេះដឹងមួយកន្លែង
ដោយឥតគិតថ្លៃ ប្រមូលផ្តុំការអនុវត្តល្អបំផុត

^៥ លោកជំទាវ បណ្ឌិត ភឿង សុកុណា រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ និង
វិចិត្រសិល្បៈ អញ្ជើញជាវគ្គនិក្ខិយស ធ្វើបាត់បង់ចែករំលែក
ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ ជូនដល់គ្រូនគរបាលជាតិ មន្ត្រី
នគរបាល និងនិស្សិត សិក្សាកាម សិស្សនគរបាល- បណ្ឌិតសភា
នគរបាលកម្ពុជា (pac.edu.kh)

^៦ <https://www.pdibattambang.info>

និងការរៀនសូត្រនានានៃសមាជិកចង្កោមនៃ
គម្រោងគាំទ្រអង្គការសង្គមស៊ីវិល (CSS)។

ដូច្នោះតាមរយៈវគ្គមានស្ត្រីក្នុងការងារ
សង្គមមានចំនួនកាន់តែច្រើនឡើង និងមាន
តួនាទីដ៏សំខាន់ក្នុងការចូលរួមចំណែកកសាង
និងអភិវឌ្ឍសង្គម ជាពិសេសការជំរុញកំណើន
សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានោះ ឃើញថាមានស្ត្រីជាច្រើន
បានក្លាយជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន សហគ្រាសនៅ
កម្ពុជា គឺសុទ្ធតែមានភាពក្លាហានក្នុងការចេញ
មុខចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍
របស់ខ្លួន។

**. តើ និន្នាការ បែបនេះ កើតឡើង
ដោយសារស្ត្រីខ្លួនឯង ឬក៏មានកត្តាជំរុញពី
មជ្ឈដ្ឋានណាខ្លះដែរ?**

និន្នាការបែបនេះ គឺកើតឡើងដោយស្ត្រី
ខ្លួនឯងផង និងក៏មានកត្តាជំរុញពីមជ្ឈដ្ឋាននានា
ដូចជា ក្រុមគ្រួសារ (ស្វាមី ឪពុកម្តាយ កូនក្មួយ ឬ
ក៏ញាតិមិត្តផ្សេងៗ) សហគមន៍ ស្ថាប័ន និងសង្គម
ជាតិផងដែរ ជាពិសេសគឺមជ្ឈដ្ឋានអ្នកទទួល។
ប្រសិនបើស្ត្រីមានសមត្ថភាពក្នុងការចែករំលែក
ចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍ តែគ្រួសារ ជា
ពិសេសស្វាមីមិនផ្តល់ឱកាស ឬក៏មិនបង្ក
លក្ខណៈឱ្យក៏ស្ត្រីមិនអាចទៅចែករំលែកចំណេះ
ដឹងនិងបទពិសោធន៍ដែលខ្លួនមានបានដែរ។
យ៉ាងណាមិញបុរសក៏ដូចគ្នា នៅចំពោះមុខភាព
ជោគជ័យរបស់បុរស គឺជាចំខាតត្រូវតែមានការ
ចូលរួមពីស្ត្រីនិងក្រុមគ្រួសារផងដែរ។

. តើសិល្បៈនៃការចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍របស់ស្ត្រីនៅក្នុងកម្មវិធីនានា មានលក្ខណៈទាក់ទាញបែបណាដែរ?

បើនិយាយពីសិល្បៈនៃការចែករំលែក គឺ សំដៅដល់វិធីសាស្ត្រក្នុងចែករំលែកដែលលេច ចេញពីបទពិសោធន៍ និងទ្រឹស្តីនៃការចែករំលែក ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍របស់ស្ត្រីក្នុងកម្មវិធី នានា ហើយនាងខ្ញុំយល់ថា ពិតជាមានលក្ខណៈ ទាក់ទាញ ល្អ និងពូកែ ដ្បិតថា ជាទូទៅស្ត្រីជា បុគ្គលមានលក្ខណៈសិល្បៈច្រើនជាងបុរសតាំង ពីកំណើតមកម៉្លោះ មិនថាសិល្បៈក្នុងការនិយាយ និងសិល្បៈក្នុងការតុបតែង ឬការរៀបចំទុកដាក់ នោះទេ។ បើយើងសង្កេតជាទូទៅនៅក្នុងគ្រួសារ នីមួយៗ បើមានវត្តមានស្ត្រីនៅក្នុងគ្រួសារ នោះ គ្រួសារនោះនឹងមានរបៀបរៀបចំនិងការតុបតែង បានល្អដ៏គួរទាក់ទាញជាងគ្រួសារដែលមិនមាន វត្តមានស្ត្រី។

. នៅពេលមានស្ត្រីជាច្រើន ក្លាហានហ៊ាន ចេញមុខចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទ ពិសោធន៍ ថាតើនឹងផ្តល់កម្លាំងចិត្តបែបណាដែរ ទៅដល់ស្ត្រីដទៃទៀត? ហើយវាមានសារៈសំខាន់ បែបណាដែរ?

នៅពេលមានស្ត្រីជាច្រើន មានភាព ក្លាហានហ៊ានចេញមុខចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ គឺនឹងផ្តល់ជាកម្លាំងចិត្តច្រើន ទៅដល់ស្ត្រីដទៃទៀតជាពិសេសបុរស។ តែម្តង ដែលធ្វើឱ្យបុរសនឹងយល់ថា ស្ត្រីជាភាពទន់ ខ្សោយមែន តែស្ត្រីអាចធ្វើបាន ចុះទំហំខ្លួនជា បុរសដែលមានភាពខ្លាំង ហេតុអ្វីខ្លួនមិនអាចធ្វើ

បាន ហើយម្យ៉ាងទៀតវានឹងក្លាយទៅជាកំរនៃស្ត្រី មួយ ចំនួន ដែល មាន ចំណេះដឹង និង បទ ពិសោធន៍ តែខ្លះភាពក្លាហានមិនហានចេញមុខ ចែករំលែកផងដែរ ហើយក៏ជាជំនួយផ្លូវចិត្តនិង ផ្លូវស្នា រតី ដល់ស្ត្រី ដែល ទន់ ខ្សោយ និង ខ្លះ សមត្ថភាពឱ្យរឹងមាំ ឱ្យមានសមត្ថភាពតាមរយៈ ការចែករំលែកនៃស្ត្រីក្លាហាន ហ៊ានចេញមុខ នោះ ដូច្នេះវាពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ការចូលរួមចែករំលែកដោយផ្ទាល់របស់ស្ត្រី ជា ពិសេសចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ដែលទាក់ទង នឹងអំពើហិង្សាតែម្តង គឺវិតតែមានសារៈសំខាន់ ខ្លាំងថែមទៀត ដ្បិតមានតែស្ត្រីដូចគ្នាទេដែលជា អ្នកយល់ពីបញ្ហា របស់ស្ត្រីបានល្អជាងបុរស។ បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងមានស្ត្រី ចំនួនច្រើនគួរសម ដែលធ្លាប់ទទួលរងអំពើ ហិង្សាពីដៃគូរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះ បន្ថែមពីការ ចូលរួមពីសំណាក់ស្ត្រីខ្លួនឯងផ្ទាល់ យើងគ្រប់គ្នា គួររន្ធតតខិតខំគាំទ្រ ធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីធានាឱ្យ បានថាអំពើហិង្សាលើស្ត្រីនៅកម្ពុជាមានការថយ ចុះជាលំដាប់។

. ក្រៅពីស្ត្រីគ្នាឯង តើការចែករំលែក ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍នេះ ទទួលបានការ ចាប់អារម្មណ៍បុរសដែរឬទេ?

ក្រៅពីស្ត្រីគ្នាឯង ការចែករំលែកចំណេះ ដឹងនិងបទពិសោធន៍នេះ គឺពិតជាអាចទទួល បានការចាប់អារម្មណ៍ពីមនុស្សទូទៅ ជាពិសេស បុរស។ តែម្តង លើកលែងតែបុរសមួយចំនួនតូច ដែលមានចិត្តចង្អៀត ខ្លាចស្ត្រីខ្លាំងជាងខ្លួន ប៉ុណ្ណោះ។ ជាធម្មតានៃកត្តាធម្មជាតិ បុរសតែង

តែចូលចិត្តស្រ្តី ដូច្នោះនៅពេលមានស្រ្តីធ្វើការ ចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍នោះ នោះបុរសនឹងមានការចាប់អារម្មណ៍ ជាង ជា ពិសេសការចែករំលែកត្រូវនឹងជំនាញនិងចំណង់ ចំណូលចិត្តរបស់បុរស។

. តើស្រ្តីផ្សេងទៀត គួរតែហ៊ានចេញមុខ ចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ បន្ថែម ទៀតដែរឬទេ?

ការចែករំលែកចំណេះដឹងនិង បទពិសោធន៍គឺមានសារៈសំខាន់ ដូច្នោះស្រ្តីផ្សេង ទៀត គួរតែហ៊ានចេញមុខចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍បន្ថែមទៀត ជ្រិតថាការចែក រំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍នេះនឹងជួយ ដល់បុគ្គលទូទៅដែលនៅខ្វះចំណេះដឹងនិងមិន ទាន់មានបទពិសោធន៍ក្នុងការងារអ្វីមួយ ហើយ វានឹងក្លាយទៅជាគំរូសម្រាប់ស្រ្តីជំនាន់ក្រោយក៏ ដូចជា មនុស្សខ្មែរទូទៅ។ ចំណេះដឹងនិង បទពិសោធន៍ទាំងនោះ មិនថា ជោគជ័យ ឬបរាជ័យ វានឹងមិនបាត់បង់ឬសាបរលាបទេ ដរាបណាយើងចេះចែករំលែក តែបើយើងមិន ចែករំលែក នោះចំណេះដឹងទាំងនោះនឹងមិន ទូលំទូលាយ ហើយបើជាបទពិសោធន៍បរាជ័យ នោះវានឹងជាន់ដានបរាជ័យ តែបើជោគជ័យ នោះការចែករំលែកវានឹងរិតតែជោគជ័យបន្ថែម ទៀត។

ដូច្នោះជាសរុបសេចក្តី ការចែករំលែក ចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍របស់មនុស្សទូទៅ គឺពិតជាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការចូលរួមចំណែក ជួយអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ក៏ដូចជាសង្គមជាតិ

ឱ្យមានការឱ្យមានរីកចម្រើនទៅមុខប្រកបដោយ ចីរភាព។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន សង្គមខ្មែរត្រូវការអ្នក ចែករំលែកចំណេះដឹងច្រើនជាងអ្នករិះគន់ តែ យើងក៏មិនត្រូវចែករំលែករឿងមិនល្អទៅកាន់អ្នក ដទៃនោះដែរ ជ្រិតវានឹងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ មនុស្សនិងសង្គមជាតិ ហើយអ្នកដទៃអាចនឹងធ្វើ រឿងនោះមកលើខ្លួនយើងវិញ។ យើងត្រូវពូតដៃ គ្នាចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធន៍តាម គ្រប់ទម្រង់រូបភាព តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយបើកបេះដូងឱ្យទូលាយ គិតសុទិដ្ឋិ កុំគិត ទុទិដ្ឋិ។ ការចែករំលែក គឺជាប្រភពនាំមនុស្សទៅ រកសុខសន្តិភាព ភាពរីកចម្រើនសម្បូរសប្បាយ និងភាគរភាព។ បើគ្មានការចែករំលែក មិនថា ចំណេះដឹង មិនថាបទពិសោធន៍ ឬទ្រព្យសម្បត្តិ នោះទេ នោះជីវិតច្បាស់ជាគ្មានន័យខ្លឹមសារអ្វី ទាំងអស់ ជ្រិតយើងកើតមកទេ ហើយស្លាប់ទៅ វិញក៏ទេ ដូច្នោះយើងគួរតែយកវប្បធម៌ចែក រំលែកជាគោលក្នុងការជួយលើកតម្កើងជួយ ស្ថាបនាធនធានមនុស្ស និងសង្គមជាតិឱ្យកាន់តែ ខ្លាំងក្លា និងកាន់តែរុងរោចន័រ។ បើក្នុងករណីស្រ្តី ដែលមានចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ល្អ តែ មិនមានភាពក្លាហានក្នុងការចែករំលែក យើងគួរ តែជួយជ្រោមជ្រែងលើកកម្ពស់ ផ្តល់ឱកាស ផ្តល់កម្លាំងចិត្ត ក៏ដូចជាជួយបណ្តុះនូវភាព ក្លាហានតាមរយៈការបង្ហាត់បង្ហាញ និងជំរុញ ណែនាំដល់ស្រ្តីទាំងនោះឱ្យហ៊ានចែករំលែក យ៉ាងស្មើមុខស្មើមាត់ដូចស្រ្តីក្លាហានមួយចំនួន និងក៏ដូចជាបុរសៗផងដែរ។

សង្គមជាតិនឹងមានធនធានមនុស្សវិតតែ
ល្អប្រសើរឡើង ដរាបណាសង្គមជាតិយើងសម្បូរ
ទៅដោយការចែករំលែកនូវចំណេះដឹងនិង
បទពិសោធន៍ល្អៗពីមនុស្សជាតិដូចគ្នា ជា
ពិសេសពីស្ត្រីៗ ដ្បិតស្ត្រីៗតែងតែមានសិល្បៈខ្ពស់
ក្នុងការចែករំលែក។

គន្ថនិទ្ទេស

១. សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត វចនានុក្រម
ខ្មែរ

២. តួនាទីស្ត្រីក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសង្គម
មានចំនួនកាន់តែច្រើន ដែលស្ត្រីជាច្រើនក្លាយ
ជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុននៅកម្ពុជា ។ ភ្នំពេញ ប៉ុស្តិ៍
(postkhmer.com)

៣. វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី ការលើកកម្ពស់
ភាពជាអ្នកដឹកនាំស្ត្រីឆ្នើម ក្នុងវិស័យទឹកស្អាត
និងអនាម័យប្រកបដោយបរិយាបន្ន ក្រោម
អធិបតីភាព គាំទ្រដោយអង្គការ WaterAid –
ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ (mrd.gov.kh)

៤. លោកជំទាវ បណ្ឌិត កឿង សកុណា រដ្ឋមន្ត្រី
ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ អញ្ជើញជា
វាក្មេងកិត្តិយស ធ្វើបាបកថាចែករំលែកចំណេះ
ដឹង និងបទពិសោធន៍ ជូនដល់គ្រូនគរបាលជាតិ
មន្ត្រីនគរបាល និងនិស្សិត សិក្ខាកាម សិស្ស
នគរបាល – បណ្ឌិត្យសភានគរបាលកម្ពុជា
(pac.edu.kh)

៥. <https://cambodia.oxfam.org/>

៦. <https://m.freshnewsasia.com/>

៧. <https://www.pdibattambang.info>